

„KAD ŠALIES PARLAMENTINĖ INSTITUCIJA BŪTŲ ŠVENTOVĖ“. SEIMO NARIO PRANO RAULINAIČIO KNYGA „PARLAMENTARIZMAS“

DR. AUDRONĖ VEILENTIENĖ

Šiame numeryje publikuojame I, II ir III Seimų nario, teisės daktaro Prano Viktoro Raulinaičio¹ knygos „Parlamentarizmas“ ištrauką. Knyga buvo išspausdinta 1925 metais Klaipėdoje. Kauno technologijos universiteto bibliotekoje yra saugomas „Parlamentarizmas“ su autoriaus ranka užrašyta dedikacija „Gerbiamaam Teisių fakulteto dekanui prof. P. Leonui“. Skaitytojų ir tyrėjų dėmesiui pateikiame P. V. Raulinaičio knygos ištrauką „Kai kurių parlamentų istorijos bruožai. Lietuva“. Knygos išleidimo metais P. V. Raulinaitis buvo II Seimo narys ir kartu tyrinėjo parlamentarizmo istoriją, siekdamas, kad visuomenė žinotų ir naudotųsi savo konstitucinėmis laisvėmis, ir norėdamas, kad Lietuva taip sutvarkytų savo parlamentinį gyvenimą, „<...> kad šalies parlamentinė institucija būtų toji šventovė, kurioje nerastų vietos asmeniniai partijų ar atskirų asmenų interesai, o būtų šventai saugojami ir atstovaujami visos tautos reikalai ir dirbama visų piliečių laisvei, gerovei ir kultūrai kelti“².

Lietuvos parlamentarizmo istoriją autorius pradėjo nuo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto tarybos ir jos kompetencijų, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Seimo atsiradimo, jo sudėties ir funkcijų, trumpai aptarė Lietuvos ir Lenkijos parlamentą. Daugiausia dėmesio

¹ Plačiau apie P. V. Raulinaitį – Veilentienė, A. Įžanga P. V. Raulinaičio straipsniui: tarpukario Lietuvos parlamentaras apie parlamentinę užsienio politikos kontrolę. *Parlamento studijos*. Nr. 14 (2013). Prieiga per internetą: <http://www.parlamentostudijos.lt/Nr14/14_saltiniai_1.htm>.

² Raulinaitis, P. V. *Parlamentarizmas*. Klaipėda, 1925, p. 106.

P. V. Raulinaitis skyrė atkurtos Lietuvos valstybės parlamentarizmo raidai: Valstybės Tarybai ir laikinosiose konstitucijose užfiksuotoms jos funkcijoms, Steigiamojo Seimo darbams. Atskirame skyriuje apžvelgė Mažojo Seimo veiklą, atskleidė Steigiamojo Seimo frakcijų atstovų požiūrį į Mažojo Seimo sudarymą. P. V. Raulinaitis taip pat apibūdino I ir II Seimų sudėtį, koalicijos formavimo problemas, „destrukcinę“ opozicijos veiklą.

Kituose „Parlamento studijų“ numeriuose publikuosime dar dvi P. V. Raulinaičio knygos „Parlamentarizmas“ dalis – „Parlamentarinės tvarkos esmė“ ir „Moderninė parlamentarizmo dvasia“. Dėkojame Kauno technologijos universiteto veteranų klubo „Emeritus“ narei doc. Laimai Papreckienei, kompiuteriu surinkusiai šio istorijos šaltinio tekstą.